

Starobrz?owcy nad Dunajem

Laboratorium etnograficzne: Starobrz?owcy nad Dunajem

W starobrz?owej cerkwi. Nowa Niekrasowka, 2012. fot. W.Lipi?ski

Prowadz?cy: [Wojciech Lipi?ski](#) [1]

Uczestnicy grupy: Monika Jankowska, Anna Jurkiewicz, Rafa? K?eczek, Kaja Ma?ko-Gieszcz, Emilia Piechowska, Aleksandra Reczuch, Olga Rodak, Rafa? Rukat, Marta Rutkowska, Julia Szawiel, Patryk Zakrzewski, Agnieszka Zarzy?ska.

Badania w latach: 2010-2012

Teren:

Ukraina, obw?d odeski, rejony: izmailski, kilijski

W po?udniowej Ukrainie, na zach?d od Odessy, po?o?ony jest region zwany Budziakiem. Jest to region wieloetniczny (mieszkaj? tam min. Ukrai?cy, Rosjanie, Mo?dawianie, Bu?garzy), ale te? zró?nicowany pod wzgl?dem wyznaniowym. Obok wyznawc?w prawos?awia, spotkamy tam liczne wsp?lnoty protestanckie oraz starobrz?owc?w. Ci ostatni, zwani w Budziaku Lipowanami, mieszkaj? w okolicach Izmai?u i Kilii, w pobli?u delty Dunaju.

Badania:

W XVII wieku w rosyjskim prawos?awiu wprowadzono reformy. Nie zgodzi?a si? na nie znaczna cz??? wiernych. Nazywamy ich starobrz?owcami lub starowiercami. Poniewa? byli prze?adowani, wielu a nich ucieka?o poza granice Rosji. W efekcie takich migracji powsta?y skupiska starowierc?w w delcie Dunaju – na terenie ukrai?skiego

Na skr?oty

- [Dy?ury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

Budziaku oraz w sąsiedniej Rumunii. Się spajają przez wieki wspólnoty starobrzędowe by o rygorystyczne trwanie przy zasadach religijnych sięgających czasów sprzed reformy. W XX wieku oddziaływanie tych zasad uległo daleko idącemu zmniejszeniu. W Budziaku stało się tak za sprawą polityki ateizacji czasów Związku Radzieckiego, procesów modernizacji i globalizacji. Wszystkie te uwarunkowania staraliśmy się uwzględnić w trakcie badań prowadzonych wśród Lipowan – rosyjskich starobrzędowców w Budziaku. Skupiliśmy się na dwóch ważnych i na różne sposoby powiązanych ze sobą zagadnieniach: kultury religijnej i tożsamości. Interesowało nas jak wspomniane uwarunkowania – zarówno współczesne, jak i te wcześniejsze, ale wciąż w istotny sposób oddziałujące na społeczność – wpływają na życie religijne i samoświadomość Lipowan.

Efekty badań

Lipowanie

Kultura religijna i tożsamość naddunajskich staroobrzędowców

Praca zbiorowa pod redakcją
Wojciecha Lipińskiego

1. Zbiór tekstów: *Lipowanie. Kultura religijna i to?samo?? naddunajskich starobrz?dowców*, red. W. Lipi?ski, Wydawnictwa UW, Warszawa 2015.

Spis tre?ci - [pdf](#) [3]

Fragmety ksi??ki: *Poza stereotyp. Badania w?ród starobrz?dowców z ukrai?skiego Budziaku* - [pdf](#) [4]

2. Prace laboratoryjne (archiwum IEiAK):

1. Monika Jankowska, *Pami?? okresu przedwojennego w?ród Lipowan zamieszkuj?cych Murawliowk?*
2. Anna Jurkiewicz, *Cia?o w praktykach religijnych starobrz?dowców Delt Dunaju*
3. Rafa? K?eczek, *Postrzeganie mniejszo?ci wyznaniowych protestantów w wybranych wsiach starobrz?dowych ukrai?skiego Budziaku*
4. Kaja Ma?ko-Gieszcz, *Fotografia – pami?? – to?samo?? (na przyk?adzie starobrz?dowców z po?udniowej Ukrainy)*
5. Emilia Piechowska, *A starobrz?dowstwo jak by?o, tak i zosta?o. O zmianach granic wspólnoty starobrz?dowców z Budziaku*
6. Aleksandra Reczuch, *Wokó? ?mierci i umierania. Tradycja i nowoczesno?? w praktykach pogrzebowych starobrz?dowców z ukrai?skiego Budziaku*
7. Olga Rodak, *Relacje pomi?dzy starobrz?dowcami i prawos?awnymi we wsi Mirnoje (Budziak, Ukraina). Pomi?dzy izolacj? a wspó?istnieniem*
8. Rafa? Rukat, *Parafia starobrz?dowa w Budziaku*
9. Marta Rutkowska, *Antroponimia starobrz?dowców budziackich*
10. Julia Szawiel, *Narracje to?samo?ciowe m?odych Lipowan a lokalno??, religia, etniczno??*
11. Patryk Zakrzewski, *Wp?yw czasów radzieckich na przemiany w ?yciu religijnym i obyczajowym budziackich starobrz?dowców.*
12. Agnieszka Zarzy?ska, *Nasze ikony kradn?, starobrz?dowe ikony kradn?. Sposoby definiowania starobrz?dowych ikon w obliczu ich kradzie?y*

Badania realizowano w ramach grantu MNiSW nr N N109 313537 „Zró?nicowanie etniczne i wyznaniowe ukrai?skiego Budziaku”

Cerkiew w Wi?kowie, 2012. fot. W.Lipi?ski

Procesja odpustowa. Mirnoje, 2010. fot. W.Lipi?ski

Kult ikon to wa?na cz??? religijno?ci starobrz?dowc?w. Nowa Niekrasowka, 2012. fot. W.Lipi?ski

Zwierzchnik Rosyjskiej Prawos?awnej Cerkwi Starobrz?dowej metropolita Kornilij wizytuje parafi? w Nowej Niekrasowce. Metropolita kroczy po kobiercu z kwiat?w i chust, które roz?cielaj? przed nim parafianki. 2012. fot.

Na skr?oty

- [Dy?ury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

W.Lipi?ski

W oczekiwaniu na wizytę metropolity. Nowa Niekrasowka, 2012. fot. W.Lipi?ski

Na skr?oty

- [Dy?ury](#)
- [Katalog biblioteki](#)

Cerkiew w Starej Niekrasowce. 2012. fot. W.Lipiński

W drodze do cerkwi. Murawliowka, 2010. fot. W.Lipiński

Powiązane materiały [Laboratoria etnograficzne](#) [5]
[Wojciech Lipiński](#) [1]

Adres URL źródła: <https://www.etnologia.uw.edu.pl/starobrzędowcy-nad-dunajem>

Odniski

- [1] <https://www.etnologia.uw.edu.pl/instytut/ludzie/pracownicy/wojciech-lipinski>
- [2] <https://www.wuw.pl/product-pol-1147-Lipowanie-Kultura-religijna-i-tozsamosc-naddunajskich-starobrzędowcow.html>
- [3] https://www.etnologia.uw.edu.pl/sites/default/files/lipowanie_spis_tresci.pdf
- [4] https://www.etnologia.uw.edu.pl/sites/default/files/lipowanie_fragment_1.pdf
- [5] <https://www.etnologia.uw.edu.pl/dla-studentow/studia/laboratoria-etnograficzne>